Јелена Љ. Спасић
Универзитет у Крагујевцу
Факултет педагошких наука у Јагодини
Катедра за филолошке науке

DOI: 10.46793/KDNN25.161S
UDK: 373.2:811.163.41`37

ЈЕЗИЧКЕ ИГРЕ И КАМИШИБАЈИ ТЕАТАР КАО ПОДСТИЦАЈ РАЗВОЈУ ЛЕКСИЧКО-СЕМАНТИЧКИХ СПОСОБНОСТИ У СТАРИЈЕМ И ПРЕДШКОЛСКОМ ВАСПИТНОМ УЗРАСТУ

Апстракт: У раду[1] ћемо кроз примере из праксе представити могућности за коришћење језичких игара и књижевних текстова за децу драматизованих кроз форму камишибаји театра у раду на развоју говора деце старијег и предшколског васпитног узраста. Превасходно ћемо указати на могућности за развој лексичко-семантичких способности деце, а додатно и на унапређивање других аспеката језичког развоја кроз разноврсне језичке игре. Планиране ситуације учења у оквиру пројектног приступа садрже задатке за развој лексичко-семантичких способности које су студенти четврте године Факултета педагошких наука смера Васпитач у предшколским установама током школске 2024/2025. године реализовали кроз рад у пару у оквиру методичког практикума развоја говора. Полазну основу за креирање језичких игара чинили су књижевни текстови за децу, одабрани у складу с темом актуелног пројекта.

Кључне речи: језичке игре, камишибаји, књижевност за децу, развој говора, лексички развој, семантички развој.

УВОД

Лексичко-семантичке способности деце почињу да се развијају са појавом прве речи, што се код деце типичног развоја дешава негде око првог рођендана. Дете проширује свој лексикон превасходно кроз богате говорне интеракције са одраслима и са децом. Ако код детета формирамо навику да

[1] Реализацију овог истраживања финансирало је Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије (бр. Уговора 451-03-34/2026-03)

jelenaspasic2410@gmail.com

му се чита петнаест минута сваког дана, тиме значајно доприносимо проширивању дечјег вокабулара. Драмске форме су деци омиљене, па ће гледањем представа дете уживати у јединству покрета, музике, визуелних средстава и речи, а научиће и понеку нову реч. На узрасту од шест-седам година деца изговарају око три хиљаде речи. Поред тога, деца старијег и предшколског васпитног узраста треба да овладају и значењским односима међу речима (полисемијом, хомонимијом, антонимијом, синонимијом, метонимијом) (Вуковић 2015: 16).

Језичка игра, као један од видова испољавања језичке креативности, може бити спонтана, проширена или вођена (Спасић 2022: 7). У вртићима се јављају све три форме језичких игара, али је вођена језичка игра најпогоднија за коришћење у оквиру планиране ситуације учења коју студенти држе на методичком практикуму развоја говора.

Камишибаји театар потиче из Јапана и представља облик театра у ком се прича приповеда смењивањем картица са сликама. Реч је о споју драмске форме, књижевне уметности и визуелног изражавања коришћењем неке од ликовних техника. За извођење камишибаји представе у вртићу треба осликати до петнаест слика и израдити дрвену кутију која се назива бутај.

Васпитач на полеђини картица читко исписује текст приче који треба да буде прилагођен узрасту, и то тако што на полеђини једне картице исписује оно што се приказује на наредној. На почетку је картица на којој је штампаном латиницом исписан наслов, без украсних слова, како би деца која умеју да читају могла и сама да прочитају наслов. Иако се камишибаји представа може осмислити према тексту из сликовнице, при чему и саме илустрације из сликовнице могу послужити као предложак за осликавање картица, саме картице са илустрацијама приче нису ни налик сликовницама. Немају пуно детаља, битно је да се у средишњем делу прикаже оно што на шта се ставља акценат у том тренутку приповедања и да нема сувишних детаља. Не треба осликавати обод картица, јер се он не види због рама дрвене кутије из које се картице сукцесивно извлаче.

Преглед досадашњих истраживања

Лексичко-семантичке способности су у великој мери развијене већ до пете године, након чега деца са повећањем узраста све више развијају способност евоцирања речи, што је последица богаћења семантичких категорија речи, као и ширења сложених мрежа семантичких категорија (Дрљан 2018: 11). На узрасту од шест година долази до значајног скока у развоју хомонимије и антонимије, док у развоју синонимије и метонимије нема значајне разлике између постигнућа шестогодишњака и петогодишњака (Јегдић,

Вуковић 2023: 203). Лексичко-семантички развој посебно треба подстицати код предшколаца који имају потешкоћа с развојем графомоторике (Ђаласан, Вуковић, Арсић 2020: 120).

Код шестогодишњака је развијенија способност разумевања поређења него способност метафоризације, а лакше им је да разумеју поређења и метафоре које одликују *сличност* (јасна заједничка својства појма који се пореди и појма са којим се пореди) и *конкретност* (доступност чулима), при чему је за разумевање „поређења и језичких метафора веома важан језички, когнитивни и металингвистички развој, али и искуство детета са предметима, бићима и појавама који се путем поређења и метафоре откривају" (Лазаревић, Стевановић 2018: 58).

Разумевање језичког односа хипонимије представља сложенију језичку способност и важан је предиктор школског успеха (Кашић, Буљанчевић 1995). Употреба антонима највише се развија код деце на узрасту од осме до девете године, а разумевање пренесеног значења речи тек са једанаест година, са развојем апстрактног мишљења и формалних операција (Ђордић, Бојанин 2011, према Ђаласан, Вуковић, Арсић 2020: 117).

У закључку истраживања проведеног применом *Семантичког теста* пре једне деценије истакнуто је да су деца млађег основношколског узраста најбоље резултате имала имала у задацима „са антонимима, затим хомонимима, па синонимима, док су најлошије постигнуће имали у вези са метонимима" (Стевановић, Лазаревић 2014: 314).

У млађим разредима основне школе неопходно је интензивније подстицање семантичког развоја ученика на часовима српског језика, кроз лексичке и семантичке вежбе у којима се ученици подстичу да пронађу најбољи израз за оно што желе да кажу, да тематски групишу речи и успостављају асоцијативне везе међу њима (Лазаревић, Стевановић 2015: 50).

СЕМАНТИЧКИ ТЕСТ. ПРАЋЕЊЕ ДЕЧИЈЕГ СЕМАНТИЧКОГ РАЗВОЈА

Током првог блока интегрисане праксе из методике развоја говора у школској 2024/2025. години, студенти треће године основних академских студија Васпитач у предшколским установама имали су задатак да применом скраћене верзије *Семантичког теста* С. Владисављевић (Костић, Владисављевић, Поповић 1983) испитају ниво семантичке развијености код деце која похађају ПУ „Пионир" у Јагодини.

Семантички тест представља важан инструмент у процени развоја лексичко-семантичких способности код деце предшколског узраста, јер

доприноси разумевању различитих аспеката њиховог језичког развоја. Тест се састоји од питања која испитују способност детета да разуме и користи хомониме, антониме, синониме и метонимије (лексичке метафоре). На овај начин, дете се подстиче на размишљање о различитим значењима речи и њиховим односима унутар језика, што омогућава развој богатијег речника и бољу когнитивну обраду језика.

Како би се утврдило дечије разумевање хомонима, деци се поставља питање да објасне различита значења речи *време* и *земља*. Уколико дете не разуме питање, постављају се додатна питања, попут „Јеси ли чуо за реч време? Шта она значи?". Реч *време* може означавати временске услове (киша, сунчано време), али и апстрактни појам који се користи за означавање прошлих, садашњих и будућих тренутака. Ова вишезначност представља изазов за децу предшколског узраста, јер дете треба да препозна различите контексте у којима се ова реч користи.

За реч *земља* може се рећи да означава планету, али може означавати и тло или територију. У почетним фазама развоја, деца често препознају само најчешће значење речи (као што је *земља* у смислу планете), док се шира значења (као што је *тло*) усвајају кроз искуство и контекст.

У задацима за антониме дете треба да пронађе супротности за речи *живот* и *љубав*. Како би дете разумело шта се од њега тражи, најпре се може навести једноставнији пример као што је реч *дан* и њен антоним *ноћ*, како бисмо осигурали да дете разуме концепт супротности.

За испитивање усвојености синонимије користе се речи *врт* и *ђак*, а деци се поставља неко од следећих питања (варирање формулације питања користимо када дете не разуме прво питање): „Како се још другачије може рећи *врт*? Можеш ли да се сетиш како се *врт* још зове? Да ли си чуо да људи користе још неку реч која значи исто што и реч *врт*?".

Како бисмо утврдили да ли деца разумеју лексичку метафору, у скраћеној верзији Семантичког теста користимо метониме *злато* и *вашар*. Испитивач најпре поставља питање: „За кога се каже да је као злато?". Ако дете не разуме питање, мења формулацију:„Шта значи кад се каже неком *злато моје*?". У случају да не дете не може да одговори, објашњава да када неком кажемо да је лисица, то значи да је лукав као лисица, а потом поново поставља питања за метониме из теста.

ПОДСТИЦАЊЕ РАЗВОЈА ЛЕКСИЧКО-СЕМАНТИЧКИХ СПОСОБНОСТИ КРОЗ ЈЕЗИЧКЕ ИГРЕ И КАМИШИБАЈИ ТЕАТАР У СТАРИЈЕМ И ПРЕДШКОЛСКОМ ВАСПИТНОМ УЗРАСТУ – ПРИМЕРИ ИЗ ПРАКСЕ

Планиране ситуације учења реализоване су у старијим и предшколским васпитним групама током новембра и децембра 2024. године у ПУ „Пионир" у Јагодини у оквиру методичког практикума развоја говора. У главном делу ПСУ коришћена су књижевна дела за децу, након чега је уследила лексичка игра. У предшколским васпитним групама завршни део је био организован кроз четири игре за сточићима, тако да деца могу да бирају једну од четири понуђене активности. Кроз игре у завршном делу у години пред полазак у школу подстичемо развој фонолошке и графемске свести. Међу понуђеним стоним играма за предшколце биле су игра за дискриминацију почетног и завршног гласа, игра замене фонеме, игра елиминације завршне фонеме, игре за гласовну анализу и гласовну синтезу речи, игра препознавања риме, „оживела" слова, конструисање слова помоћу шибица, тиха књига са словима, тродимензионално слово које треба украсити, словно-сликовни ребуси и сл.

Освешћивање хомонимије

У оквиру пројекта *На слово на слово, чик ӣоїоди шӣа је ово*, кроз форму камишибаји театра драматизована је песма „Полетарац" групе Лабораторија звука, која је била уводна шпица за истоимену дечју емисију. Након објашњења непознатих речи и кратког разговора о песми, студенткиње су започеле игру за освешћивање хомонимије трагањем за могућим значењима речи *леӣи*, *сӣо* и *Земља*, које се јављају у песми (*цела Земља леӣи леӣи*; *ӣорӣа леӣи ӣреко сӣола*), а потом је проширила другим примерима за хомонимију. У игри су коришћене картице на којима је са једне стране приказано једно значење, оно које је деци познатије, а са друге стране мање познато значење следећих речи:

леӣи (птица лети; годишње доба лето)
сӣо (сто као део кућног намештаја; број 100)
Земља (планета; земља у башти)
суд (зграда у којој ради судија; суд за припремање хране)
кош (погодак у кошарци; део тела – грудни кош; кош у ком се држи кукуруз)
ӣол (северни и јужни пол; мушки и женски пол)
време (топло или хладно време; време које показује сат)
ӣрад (насеље; падавина)
нада (женско име; осећање уверења, веровања).

Дечји искази показују да предшколци немају развијену способност дефинисања појмова, не наводе надређени појам и специфичну разлику, искази су често непотпуни, елиптични, понекад се служе механизмом ономатопеје (тумачење непознатог појма помоћу речи које слично звуче), али углавном умеју својим речима да објасне значења хомонима:

сто
На столу се седи. Стави се храна.
Сто је број.

време
Време као сат. У колико сати?
Да ли је нешто облачно. Температура.

кош
Кад даш кош.
Кошуља, кокошка, кола... (неколико одговора који се заснивају на принципу ономатопеје)
(Не знају да постоји кош као део тела, па су им студенткиње објасниле и показале илустрацију. Такође, подсетиле су их да код баке и деке на селу у дворишту може да постоји кош.)
Да стави кукуруз. Има линије и отвори се да се стави кукуруз.

лети
Лето. (студенткиње проширују дечји исказ: *У лето, током лета*)
Лети птичица.

град
Зграде. (студенткиње проширују дечји исказ: *Насеље у ком има зграда*)
Онај град мали што пада.

суд
Судар. Студени. (принцип ономатопеје)
Судови. (студенткиње проширују дечји исказ: *Суд у коме се кува, шерпа или лонац*)
Судија. (студенткиње проширују дечји исказ: *Место где ради судија*)

пол
Северни и јужни, где има пуно снега.
(Студенткиње помажу деци да открију још једно значење речи *пол* питајући их да ли су чули за женски и мушки пол. Пошто нису чули, показују им слику дечака и девојчице и објашњавају ово значење.)

нада
Кад верујеш у себе.
Надица. Мени се баба звала Нада.

Освешћивање антонимије

Игру антонимима реализовали смо у старијој васпитној групи, кроз интеграцију с методиком физичког васпитања, у оквиру пројекта „Кућа". Најпре су студенткиње извеле камишибаји представу „Зунзарина палата", према тексту поеме Бране Цветковића. Након објашњења непознатих речи и кратког разговора о делу, уследила је игра антонимима у којој су као задате речи коришћене речи из камишибаји представе (*пуна*, *нова*, *згода*, *крупна*, *млад*, *танак*, *лепо*, *тихо*, *слаба*, *јако*, *лак*, *тешко*), као и неколико примера за које смо претпоставили да ће деци бити лако да пронађу антоним. На почетку је дато неколико примера антонима, а студенткиње су у пару котрљале лопту и задавале речи и изговарале антониме *црно – бело*, *дан – ноћ*, *лето – зима*, како би деца схватила шта се од њих тражи. Лексичко-семантичка игра интегрисана с покретом реализована је на следећи начин:

> Децу распоређујемо једне наспрам других у форми цик-цак и седају у турски сед. Њихов задатак је да другару откотрљају лопту и изговоре задату реч, а другар треба да каже шта је супротно од тога:
>
> црно – бело
> дан – ноћ
> лето – зима
> истина – лаж
> горе – доле
> срећа – несрећа
> згода – незгода
> лако – тешко
> лепо – ружно
> ново – старо
> пуна – празна
> тихо – гласно
> млад – стар
> слаба – јака
> танак – дебео
> ситна – крупна
> меко – тврдо

У оквиру пројекта „Музички инструменти" у старијој васпитној групи изведена је изузетно успела камишибаји представа „Пеца и циркуски оркестар", према звучној књизи Мегали ле Иш (2021), у којој је развој говора интегрисан са музичким васпитањем, јер су се деца гледајући представу упознала са различитим врстама инструмената, звуком који производе, као и

са појмом *оркестар*. Уследила је игра антонимима интегрисана с физичким васпитањем, у којој су коришћене речи из представе (*тешко*, *лако*, *велика*), као и низ других антонимских парова:

> Говоримо деци да ћемо се сви ухватити за руке и раширити, како бисмо формирали круг. Затим ћемо сви сести на под. Бацамо детету лопту и задајемо једну реч. Деца имају задатак да ухвате лопту, изговоре реч која значи супротно од речи коју смо ми изговорили и затим нам баце лопту назад.
>
> Антоними које користимо у игри:
>
> тихо – гласно
> тешко – лако
> велика – мала
> брзо – споро
> високо – ниско
> мекано – тврдо
> срећно – тужно
> лако – тешко
> јако – слабо
> дуго – кратко
> први – последњи/задњи

У предшколској васпитној групи, у оквиру пројекта „Слова", студенткиње су извеле камишибаји представу у којој је драматизована „Протестна градска песма" Д. Ђорђевића (Маринковић 2008: 64). У главном делу планиране ситуације учења је реализована игра антонимима, а у завршном делу четири стоне игре, од којих једна има за циљ развој фонолошкке свести (игра гласовне анализе речи), а преостале три доприносе развоју графемске свести (прављење слова од теста, оживи тродимензионално слово Д (као дрво), цртање слова у кукурузном брашну на транспарентној површини, испод које се налази лампа).

Игра антонимима започиње задавањем речи из драматизоване песме (*покварити*, *рат*, *права*, *ретко*, *врх*) за које деца треба да наведу шта је сасвим супротно од њих. Игра се потом наставља трагањем за речима које значе супротно од речи које су преузете из *Семантичког теста* (Костић, Владисављевић, Поповић 1983: 187), а то су речи *здравље*, *срећа*, *улаз*, *дан*, *јутро*, *младост*, *мушкарац*, *љубав*. Деци у години пред полазак у школу највећи изазов представља проналажење антонима за мисаоне именице *здравље*, *срећа*, *младост*, *љубав*.

Освешћивање синонимије

У оквиру пројекта „На слово, на слово", студенткиње су у пару извеле истоимену камишибаји представу, насталу на основу уводне песме за култну дечју емисију, за коју је сценарио и текстове песама писао Д. Радовић. Уследиле су игра риме у којој су тражили које се речи у песми слажу (студенткиње задају једну реч из парне риме, а деца наводе другу), игра ритма и риме, у којој су деца делила речи из песме на слогове уз произвођење звука тапшањем, као и игра синонимима, у којој су као задате речи коришћене речи из песме из *Семантичког теста*, од којих се реч *пут* јавља и у претходно одгледаној представи насталој према тексту Радовићеве песме, а неке речи могу асоцијативно да се надовежу на речи које су се помињале у песми:

У песми млад месец светли низ пут. Како се другачије може рећи *пут*?
Млад месец би могао да обасја и неки врт. Можеш ли да се сетиш како се *врт* још зове?
У песми сунчев зрак улази кроз прозор у собу. Како другачије можемо рећи *соба*?
Да ли сте чули да људи користе још неку реч која значи исто што и реч *сат*?
Како се другачије може рећи *дом*?
Како се још може рећи *мета*?
Како другачије можемо рећи *ученик*?

Деци је најтеже да пронађу синониме за изведене мисаоне именице *снаѓа* и *дивота*, па су студенткиње постављале и додатна питања, кроз која су децу подстицала да размисле о синонимима мотивних придева:

Да ли сте чули да људи користе још неку реч која значи исто што и реч *снаѓа*?
Како се другачије каже *снажан*? Како се онда другачије каже *снаѓа*?
Како се другачије каже *дивота*?
Ако кажемо да је нешто *дивно*, како још то можемо рећи? *Дивно* или... Како бисмо онда другачије рекли *снаѓа*?

Освешћивање метонимије

У предшколској васпитној групи, у оквиру пројекта „Слова", деца су се упознала са песмом „Предлог" Н. Попадића, која је драматизована кроз форму камишибаји театра. Након одгледане камишибаји представе, уследило је још једно извођење, током ког су деца допуњавала стихове са парном римом. Међу персонификованим животињама у песми су између осталих и *лукава, срећна тета лија* и госпођа ћурка, која за себе каже *можда сам ја ѓлупа* (Маринковић 2008: 64). Студент-васпитач децу пита каква је лисица и

каква је ћурка, да ли су некада чули да се за некога каже да је лисица или да је ћурка. Након објашњења лексичких метафора у тексту песме следи игра метонимима, коју су студенткиње водиле на следећи начин:

> Деци показујемо картице на којима су нацртани одређени појмови, а њихов задатак је да одговоре на питања: Шта значи кад се каже да је неко *лисица*, *зец*, *срна*, *ӣуж*, *злаӣо*, *цвеӣ*, *вашар* и *сӣена*? Појмове и питања прате илустрације.
>
> Студент-васпитач: Шта значи кад кажемо *какав је ово вашар*? Каква је соба ако мама каже *среди овај вашар*?
>
> Девојчица (6 год.): Неуредна.
>
> Студент-васпитач: Шта онда значи *вашар* кад мама то каже?
>
> Девојчица (6 год.): Значи да је неуредно.

На питање „Шта значи кад за некога кажемо да је *сӣена*?", студенткиње су од шестогодишњака добиле следеће одговоре:

> Значи да је јак.
> Значи да је тврд.
> И да је велики.

Како бисмо подстакли разумевање метонима *срна*, полазимо од дечјих асоцијација, а потом се добијени низ одговора сумира:

> Студент-васпитач: Шта значи кад кажемо за неког да је *срна*? На шта подсећа срна?
>
> Дечји одговори: на Бамбија; да има лепе очи; да има дугачке ноге; подсећа мене на коња; на девојчицу.
>
> Студент-васпитач: Каква је та девојчица?
>
> Девојчица: Она је нежна.
>
> Студент-васпитач: Девојчица може да буде нежна као цвет, а можемо да кажемо и да је нежна као срна.

Као одговор на питање „Шта значи кад за некога кажемо да је *злаӣо*?" деца одговарају да тај неко *сија*, *леӣи изгледа* или да *блиста*. Како би подстакла разумевање лексичке метафоре, студенткиња поставља потпитања:

> Студент-васпитач: Да ли вам је мама некад рекла *ӣи си моје злаӣо*?
>
> Деца: Не.
>
> Студент-васпитач: А да ли вам је мама некад рекла да пазите да не изгубите златне минђуше?
>
> Деца: Да.

Студент-васпитач: Зашто вам је мама рекла да пазите на златни накит?

Девојчица (6 год.): Много кошта.

Студент-васпитач: Како се другачије каже кад нешто много кошта? То је нешто што је веома...

Девојчица (6 год.): Вредно.

Студент-васпитач: Тако је. Злато је вредно, а мама вам каже *злато моје* зато што сте ви за њу веома вредни.

У оквиру пројекта „Причам ти причу" драматизована је прича Д. Радовића „Крокодокодил", кроз форму камишибаји театра. Пошто се у причи јављају именице *лист* и *ноīа*, у свом основном значењу, кроз игру је проширено значење ових речи како би се код деце освестило проширивање значења које се заснива на лексичкој метафори.

Студенткиње започињу игру рецитовањем питалице из Змајевог *Невена*:

Мене можеш наћи
У књигама свима;
А и на дрвећу
И тамо ме има.
Осећаш мене
Кад загризеш питу;
И на твојим ногама
Јесте, ја сам и ту. (лист)

(*Невен*, 1882, год. III, 222).

Након рецитовања, са децом одгонетају значење сваког дистиха, чиме са децом долазе до четири могућа значења речи *лист* (лист у књизи, лист на грани, лист у лиснатом тесту, лист на нози). У игри је коришћено визуелно средство на ком је илустрација листа на грани, испод које се налазе прекривене илустрације следећих појмова: лист на нози, риба лист, лист из књиге, лиснато тесто. Након што са децом одгонетну једно по једно значење, студенткиње откривају илустрације.

У другом делу игре коришћено је слично визуелно средство на ком се налази илустрација ноге (део тела), а испод ње прекривене илустрације следећих појмова: нога стола, нога шестара, нога моста. Игра проширивања значења речи *ноīа* вођена је на исти начин као и за реч *лист*, кроз поступно откривање значења заснованих на мртвој метафори.

ЗАКЉУЧАК

Будући да развоју говора није посвећена већа пажња у оквиру Нових основа програма предшколског васпитања и образовања – *Године узлета*, важно је истицати значај рада на развоју говорних способности деце предшколског узраста и на могућности за унапређивање различитих аспеката говорног развоја у оквиру пројектног приступа.

Кроз примере из праксе указали смо на бројне могућности за коришћење књижевних текстова, драмских форми и језичких игара у раду на развоју лексичко-семантичких способности деце, јер су оне један од важних предиктора каснијег школског успеха. Књижевна дела се могу деци приближити кроз драматизацију, а посебно је подстицајна форма камишибаји театра. Полазећи од језика књижевног дела и лексичко-семантичких односа речи у њему, васпитач може осмислити игру антонима, синонима, хомонима или метонима, а додатно може унапређивати и друге аспекте говорног развоја.

Подршка раној писмености од најранијег узраста кроз деци блиске форме и игру део је националних програма за подстицање читања деци од најранијег узраста у суседним земљама. Примера ради, у Хрватској се 2023–2023. проводи програм *Рођени за читање*, који обухвата јачање капацитета педијатара и васпитача за подстицање читања од најранијег узраста, као јачање капацитета библиотека за децу за активну улогу у промовисању читања у раном узрасту (*Rođeni za čitanje*, Nacionalni program poticanja čitanja djeci od najranije dobi, 2022).

На основу увида из праксе, можемо закључити да се кроз интензиван рад с будућим васпитачима могу оснажити њихови капацитети за подршку различитим аспектима говорног развоја деце, као и да деца радо учествују у језичким активностима које су подстакнуте драмским извођењем књижевних дела и усмерене на развој лексичко-семантичких способности. Примена описаног програма рада на националном нивоу значајно би унапредила дечију мотивацију за самостално читање књижевних дела, као и развој претчиталачких способности деце предшколског узраста.

ИЗВОРИ

Маринковић Љ. (2008): *Плави зец, чудни зец, једини на свету... (Читанка за предшколце и млађе основце)*, Београд: Креативни центар.

Ле Иш, М. (2021): *Пеца и циркуски оркестар*, Београд: Креативни центар.

Цветковић, Б. (2015): *Зунзарина палата*, Београд: Лагуна.

ЛИТЕРАТУРА

Вуковић, М. (2015): Диференцијалне карактеристике језичких поремећаја код деце, У: Н. Милошевић (ур.), *Говорно-језички поремећаји развојног доба*, Београд: Удружење логопеда Србије, 22–49.

Дрљан, Б. (2018): *Лексичке способности код деце са специфичним језичким поремећајем*, Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Универзитет у Београду.

Костић, Ђ., Владисављевић, С., Поповић, М. (1983): *Тестови за испитивање говора и језика*, Београд: Тестови за испитивање говора и језика.

Лазаревић, Е., Стевановић, Ј. (2018): Развијеност и разумевање метафоре код деце предшколског узраста, *Иновације у настави*, 31(3), 49–60.

Стевановић, Ј., Лазаревић, Е. (2014): О појединим аспектима семантичког развоја ученика млађег основношколског узраста, *Зборник Института за педагошка истраживања*, 46(2), 299–319.

Спасић, Ј. (2022): *Језичке игре у говорном развоју*, Јагодина: Факултет педагошких наука.

Ћаласан, С., Вуковић, М., Арсић, Р. (2021): Лексичко-семантичке способности код деце с развојном дисграфијом, *Зборник радова Филозофског факултета*, 51(1), 101–124.

Kašić Z., Buljančević, M. (1995): Hiponimija u jeziku osmogodišnjaka i školski uspeh. *Beogradska defektološka škola*, 1(2), 15–23.

Lazarevic, E., Stevanovic, J. (2015): The level of development of hyponymy in the language of junior elementary-school students, *Nastava i vaspitanje*, 64. 39–54.

Rođeni za čitanje, Nacionalni program poticanja čitanja djeci od najranije dobi (2022): Zagreb: Ministarstvo kulture i medija.

Jelena Spasić
University of Kragujevac
Faculty of Education in Jagodina
Department of Philology

LANGUAGE GAMES AND KAMISHIBAI THEATER AS A STIMULUS FOR THE DEVELOPMENT OF LEXICAL-SEMANTIC SKILLS IN PRESCHOOL CHILDREN

Summary: The aim of this paper is to present the possibilities for using language games and literary texts for children, dramatized through the form of kamishibai theater with the aim of developing the speech of preschool children. The paper highlights the possibilities of developing children's lexical-semantic abilities, as well as improving other aspects of language development through various language games. The language games were created on the basis of literary texts for children, selected in accordance with the topic of the current project. The paper aims to emphasize the importance of using literary texts, dramatic forms and language games in the development of children's lexical-semantic abilities, as they are important predictors of later school success.

Keywords: language games, kamishibai, children's literature, speech development, lexical development, semantic development.